

ENONTEKIÖ KILPISJÄRVEN RANTAKAAVA

SALMIVAARAN ALUE

Suunnittelukeskus Oy
Aittatie 3
96100 ROVANIEMI
Puhelin (016) 345 737
Fax (016) 319 690

17.3.1997 VÄHIVISTUNUT

SISÄLLYSLUETTELO

1 PERUSTIEDOT	4
11 Suunnittelutilanne	4
11.1 Seutukaava	4
11.2 Yleiskaava	4
11.3 Rantakaava	4
11.4 Rakennusjärjestys	4
11.7 Päätökset	4
11.8 Pohjakartta	4
12 Maanomistus	5
14 Rakennettu ympäristö	5
14.2 Maankäyttö	5
15 Luonnon ja maiseman yleispiirteet	5
15.1 Yleistä	5
15.2 Ilmasto	6
15.3 Kallio- ja maaperä	6
15.4 Luonnonympäristö	7
15.5 Maisemarakenne	8
15.6 Kasvillisuus	9
15.61 Metsäkasvillisuus	9
15.62 Tunturikasvillisuus	9
15.63 Suokasvillisuus	10
15.7 Kulutuskestävyys	11
15.8 Eläimistö	14
15.9 Uhanalaisten lajien sijainti Salmivaaran alueella	15
2 TAVOITTEET	15
21 Seutukaavan tavoitteet	15

22 Yleiskaavan tavoitteet	16
3 RANTAKAAVA JA SEN PERUSTELUT	16
31 Yleisperustelu ja- kuvaus	16
33 Kokonaismoitus	17
34 Rakennettu ympäristö	17
34.4 Maankäyttö	17
34.21 Korttelialueet	17
34.23 Virkistysalueet	18
34.24 Kaavatie- ja liikennealueet	18
34.26 Vesialueet	18
34.4 Yhdyskuntatekninen huolto	18
34.41 Vesihuolto	18
37 Ympäristövaikutukset	19
37.1 Tiestö	19
37.2 Vesihuolto	20
37.3 Jätehuolto	20
4 TOTEUTTAMINEN	20
41 Rakentamisaikataulu	20
5 SUUNNITTELUVAIHEET	20
51 Suunnittelu	20
LIITELUETTELO	22

Rantakaavan selostus, joka koskee 7. päivänä maaliskuuta 1996 päivättyä Suunnittelukeskus Oy:n laatimaa rantakaavakarttaa.

Alueen määrittely: Rantakaavalla muodostuu Enontekiön kunnan Kilpisjärven kylän rantakaavan korttelit 1-18 sekä virkistys-, liikenne-, kaavatie- ja vesialueita.

Alueen sijainti: Rantakaava-alue käsittää Kilpisjärven eteläpäässä olevan Tsahkalluoktan ranta-alueita. (liite 1)

1 PERUSTIEDOT

11 Suunnittelutilanne

11.1 Seutukaava

Alueella on voimassa Lapin seutukaavan 4. osa, joka on vahvistettu 3.3.1992. (liite 2)

11.2 Yleiskaava

Alue kuuluu Kilpisjärven osayleiskaava-alueeseen. Yleiskaavan on kunnanvaltuusto hyväksynyt 5.10.1993/82 §. (liite 3)

11.3 Rantakaava

Alueelle ei ole laadittu aiemmin rantakaavaa.

11.4 Rakennusjärjestys

Enontekiön kunnan uuden rakennusjärjestyksen on kunnanvaltuusto hyväksynyt 30.1.1992.

11.7 Päätökset

Lapin ympäristökeskus on päätöksellään 10.6.1996/252 hyväksynyt kaavoitettavan alueen ja kaavanlaatijan.

11.8 Pohjakartta

Osalle rantakaava-aluetta on maanmittaushallituksen asemakaavamittaustoimisto laatinut rakennuskaavan pohjakartan, joka on hyväksytty 2.12.1982. Yleiskaavatyön yhteydessä pohjakarttaa laajennettu Salmivaaran alueelle. Tämän yleiskaavan pohjakartan on laatinut Finnmap Oy ja Suunnittelukeskus Oy on täydentänyt kartan v. 1996. Pohjakartta on hyväksytty 12.9.1996.

12 Maanomistus

Rantakaava-alueen itäpuoleinen osa on Valtion kiinteistölaitoksen hallinnassa olevaa aluetta ja länsireuna metsähallituksen hallitsemaa aluetta. (liite 4)

14 Rakennettu ympäristö

14.2 Maankäyttö

Rantakaava-alue on kokonaan rakentamatonta aluetta.

kuva 1 Kaava-alue sijaitsee Kilpisjärven ja Salmivaaran ranta-alueella

15 Luonnon ja maiseman yleispiirteet

15.1 Yleistä

Kilpisjärvi kuuluu Tornionjoen vesistöalueeseen. Kilpisjärvi on ollut vanhastaan Tornion ja Jäämeren välisen kauppareitin välietappi. Vedenkorkeus on Kilpisjärvessä ja Alajärves-

sä n. 473 mpy. Järviä erottaa kapea salmi Salmivaaran kohdalla. Tsahkalljärvestä laskevat vedet Tsahkalljokea pitkin Kilpisjärveen. Salmivaaran korkein kohta on 598 m. Huipulla on muistomerkki (vuoden 1942 tapahtumat).

Korkeimmat tunturit Salmivaaran ympäristössä ovat Suomen puolella pohjoisessa Pikku-Malla (738,3 m), Iso-Malla (950 m) Saana (1029 m), idässä Ailakkavaara (910 m). Ruotsin puolella ovat lounaassa Ruotsin Salmivaara (656 m), lännessä Kuolpanäive (860 m) ja etelässä Vesipuolinvaara (801 m).

15.2 Ilmasto

Syksyn tulo, jolloin vuorokauden keskilämpötila laskee alle +10 asteen, ajoittuu Kilpisjärven seudulla noin 15.8. tienoille. Talvi tulee noin 10. lokakuuta. Tällöin vuorokauden keskilämpötila laskee alle 0 asteen. Keskimääräinen lumensyvyys maaliskuun 15. päivänä on 60 cm. Kevät tulee Kilpisjärvelle keskimäärin 5.5., tällöin vuorokauden keskilämpötila nousee yli 0 asteen.

Terminen kasvukausi alkaa 5.6. tienoilla, jolloin vuorokauden keskilämpötila ylittää +5 astetta. Termisen kasvukauden pituus Kilpisjärvellä on noin 100 vrk (lyhin Suomessa). (kuva 2)

Vallitsevat tuulensuunnat Pohjois-Lapissa ovat lounaasta ja lännestä. Keskimääräinen sademäärä vuodessa on noin 350 mm, eli sademäärä on hyvin pieni verrattuna muuhun maahan.

15.3 Kallio- ja maaperä

Salmivaaran kallioperä muodostuu 2,8 mrd vuotta vanhasta pohjagneissistä ja vulkaanisista kivistä, jotka ovat iältään hieman nuorempia. (Manner - Tervo; Lapin geologiaa)

Salmivaaran maaperä koostuu pääasiassa moreenista. Vaaran keskivaiheilla on kallioalueita. Salmivaaran pohjoisosassa on muutamia moreenikumpuja, joista osa sijoittuu kaava-alueelle. Turvealueita on kaava-alueen keskivaiheilla ja Salmivaaran länsilaidalla pienehköinä alueina. (Geologisen tutkimuslaitoksen julkaisu nro 18, 1:400 000)

kuva 2 Juhannusviikolla -96 Saanan rinteillä oli vielä lunta, ja tunturikoivut olivat lehdettömiä

15.4 Luonnonympäristö

Tsahkalluokta ja sen ympäristö kuuluvat biomaantieteellisessä mielessä pohjoisoroboreaaliseen vyöhykkeeseen, jolle leimallista ovat tunturikoivumetsät. Eräät äärevät maastokohdat on puuttomia, ja lähenyvät siten orohemiarktista vyöhykettä. Niillä on pienialaisesti paljakkavyöhykkeen kasvillisuutta. Normaalisti tämä vyöhyke alkaa vasta 550-600 metrin korkeudella Kilpisjärven alueella.

kuva 3 Vuolaana virtaava Tsahkalljoki

Kaavoitusalueen pohjoisosalle luo leimansa aluetta halkova Tsahkaljohkka. Se haaroo, ja sen tulvavedet levittäytyvät paikoin leveälle, tuoden ravinneisää muutoin kallioperältään karulle alueelle. Kaavoitusalueen eteläosa on etupäässä moreenipeitteistä pohjoisekspositin rinnettä. Muutamissa paikoissa rinteiden alaosissa on lähteisyyttä ja tihkupintoja. Kaava-alueen keskiosassa on päätemoreenivalleja, jotka ovat merkittävimmät maastonkohoumat alueella. Toinen näistä valleista salpaa vedenkulkua idästä. Moreenivallin itäpuolella on suoalue, jonka kautta kulkee sulamisvesiä Ailakkavaaran suunnasta. Kaava-alueen koillisosassa on lohkariekkoinen sulamisvesiuoma. Kilpisjärven rantaviiva on kivikkoinen ja lohkariekkoinen, vain paikoin on hienojakoista maa-ainesta. (Risto Virtanen, Biologian laitos, Oulun yliopisto)

kuva 4 Norjan puolella näkyy Parastunturin terävä huippu, Suomen puolella Mallatunturit ja tietenkin jylhä Saana

15.5 Maisemarakenne

Kilpisjärvi ja Alajärvi ovat ylätasankojen ympäröimiä järvioltaita. Jyrkkäpiirteiset tunturit ovat alueelle leimaa-antavia. Runsaat purouomat ja tuntureiden väliin jäävät pienialaiset purolaaksot ovat alueelle tyypillisiä. Pienet saaret, purot ja lammet tuovat pienipiirteisyyttä muuten niin jylhään maisemaan. Tunturipurot virtaavat vuolaina ja paikoin hyvinkin koskisina kuruissa ja painanteissa.

Salmivaaran alueelta avautuu Saanatunturin jylhä profiili hyvin. Pohjoisessa piirtyvät Iso- ja Pikku-Mallatunturien silhuetit ja Norjan puolella Parastunturin terävä huippu. Kaakossa on Ailakkavaara. Etelässä Ruotsin puolella on Salmivaara ja Vesipuolinvaara. (liite 5)

15.6 Kasvillisuus

Kaava-alueen kallioperä on voittopuolisesti karua silikaattisista kivilajeista muodostunutta. Rantaviivan tuntumassa on yksittäisiä lohkaraita tunturien dolomiittista liusketta. Kalkinvaatijalajistoa on täten vähän. Monin paikoin on lettoista tai muuten runsasravinteista kasvillisuutta, jossa on kalkinsuosijalajistoa, mm. peuranvirna (*Astragalus frigidus*), hapsisara (*Carex capillaris*) ja kaksikkovihvilä (*Juncus biglumis*).

15.61 Metsäkasvillisuus

Kaava-alueen metsäkasvillisuus on monivivahteista johtuen lähinnä ravinteisuusvaihteluista. Moreenivallien lajosissa kasvillisuus on karuinta subalpiinista variksenmarjaporonjäkäla-seinäsammas -tyyppiä (sELiPIT, *Empetrum-Lichenes-Pleurozium*). Rinnesuilla on subalpiinista variksenmarja-mustikka -tyyppiä (sEMT, *Empetrum-Myrtillus*, kuva 5). Siellä täällä on ruohokanukka-variksenmarja-mustikka -tyyppiä (CoEMT, *Cornus-Empetrum-Myrtillus*) ja vähän ruohokanukka-mustikka -tyyppiä (CoMT, *Cornus-Myrtillus*).

Lehtomaisia kankaita ja lehtoja on painanteissa ja purojen vaikutuspiirissä. Lehtomaisille kankaille ei ole varsinaista tyyppinimeä, valtalajeja kenttäkerroksessa ovat mm. kultapiisku (*Solidago virgaurea*) ja metsälauha (*Deschampsia flexuosa*). Lehtomaiset kankaat vaihtuvat aitolehtoihin, joita niitäkin on useampaa tyyppiä. Karuin lehto on metsäkurjenpolvi -valtaista (*Geranium sylvaticum*), laidunnuksen vuoksi heinäkasvit, mm. nurmilauha (*Deschampsia cespitosa*) ja metsälauha voivat olla vallitsevia. Rehevämpiä lehtotyypppejä ovat kullero (*Trollius*), mesiangervo (*Filipendula*) ja väinönputki (*Angelica archangelica*) -lehdot. Lehdot vaihtuvat rajatta ravinteikkaisiin suotyypppeihin (lehtokorvet, lettokorvet; LhK, LK).

15.62 Tunturikasvillisuus

Paljakan kasvillisuutta nyt kartoitetulla alueella on hyvin niukasti. Itäosassa vaivaiskoivun luonnehtimat kankaat edustavat metsävyöhykkeen ja paljakan vaihettumakasvillisuutta. Vaivaiskoivukankaat (BnKg, kuva 6) ovat pohjakerrokseltaan sammasvaltaisia ja monin paikoin soistuneita (SoBn, kuva 7). Vaivaiskoivukankaat vaihtuvat rajatta soistuneisiin kankaisiin ja kangasrämeisiin. Usein vaivaiskoivun luonnehtima kasvillisuus onkin ohuturpeista lettorämettä. Moreenivallien länsipuolella yläsivustalla on hiukan riekonmarjaluppo -tyypin tuulenpieksämää (AAT, *Arctostaphylos-Alectoria*) sekä variksenmarjalumijäkälä -kangasta (ECnT, *Empetrum-Cetraria nivalis*).

Monilajista tunturikasvistoa on alueen koillisosan lohkareikkoisessa valuvesiuomassa. Uoman lohkareilla on mm tunturikissankäpäälä, (*Antennaria alpina*), kissankäpäälä (*Antennaria dioica*), tunturikurjenherne (*Astragalus alpinus*), kissankello (*Campanula rotundifolia*), tunturihärkki (*Cerastium alpinum*), tunturikallioinen (*Erigeron uniflorus*), keväthanikki (*Potentilla crantzii*), ruusujuuri (*Rhodiola rosea*) ja tähkäkaura (*Trisetum spicatum*). Nämä lajit ovat tavallisempia paljakkavyöhykkeellä. rantaviivan tuntumassa moreenivallin lounaispäässä tiheällä mineraalimaalla esiintyvät mm. itunata (*Festuca vivipara*), lumijäkkärä (*Gnaphalium supinum*), tunturinurmikka (*Poa alpina* var. *vivipara*) ja tunturitädyke (*Veronica alpina*).

15.63 Suokasvillisuus

Tsahkalluoktan rannan tuntumassa on monin paikoin tunturin lettorämettä (TLR). Kenttäkerroksessa on vaivaiskoivua ja tunturipajua. Pohjakerroksessa on kirjolettojen lajistoa hetteen rahkasammal ja kultasammal (*Spaghnum warnstorffii*, *Tomentypnum nitens*). Luhtavaikutteisilla kohdilla ne vaihtuvat pajuviitaluhtiin (PvL, kuva 9) ja tunturin lettokorpiin (TLK; puuttomia, mutta ruohoisia). Havaintoja on myös meso-eutrofisista eli keski-runsasravinteisista lähteiköistä.

Kaava-alueen keskellä on suoalue, jonka pohjois-luode -päässä on tunturin lettonevapintaa (TLN), tunturin lettokorpea (TLK) ja pajuviitaluhtaa (suursaraista). Valuvesiuoman alapuolella on lettokorpea ja pienialaisesti koivulettoa (KoL). Tämä vaihtuu tunturin lettorämeeseen, joka ympäröi suota melko yhtenäisenä vyönä. Paikoin on karumpaa mesotrofista lyhytkortista nevarämettä (MeLkNR), jossa on myös pounikkoisuutta. Suon etelälaidalla on yksi mätäspintainen jänne, joka on hiukan palsan muotoinen. Suon keskustassa on *Scorpidium* rimpilettoa eli mustalettoa (RiL), *Revolvans* rimpilettoa eli sirppisammalrimpilettoa (RevL) ja reunaosissa myös välipintajänteitä. Kaakkoisosassa suota on mesotrofista eli keskirasvinteista suursaranevaa (MeSN). (kuva 8)

Kaava-alueen eteläosassa suoalueen suun eteläpuolella on pienialaisesti lähteikköistä ruoho- ja heinäkorpea (LäRhK), joka vaihtuu karummaksi korpinkoksi sekä etelämpänä lähinnä metsäkortekorveksi (MkK). (Risto Virtanen, Biologian laitos, Oulun yliopisto) (liite 6)

15.7 Kulutuskestävyys

Metsätyyppien kulutuskestävyys ja palautuvuus:

	kulutuskestävyys	palautuvuus
sELiPIT	heikko	hidas
sEMT	heikohko	hidas
CoEMT	heikohko	hitaahko
CoMT	heikko	kohtalainen
lehtomainen kangas	heikko	kohtalainen
aitolehdot	heikko	kohtalainen
Tunturityypit		
AAT	kohtalainen	erittäin hidas
ECnT	heikko	erittäin hidas
Suotyyypit		
SoBnKg	kohtalainen	hidas
RiL	heikko	hidas
Suursaraiset suot	heikko	kohtalainen
TLR, LR	kohtalainen	kohtalainen

(Risto Virtanen, Biologian laitos, Oulun yliopisto)

kuva 5 Subalpiinista variksenmarja-mustikkatyypin tunturikoivikkoa

kuva 6 Etualalla vaivaiskoivukangasta, taustalla kohoaa Ailakkavaara

kuva 7 Soistunutta, pajuvaltaista vaivaiskoivukangasta

kuva 8 Kaava-alueen keskellä oleva suoalue

kuva 9 Alueen länsilaidalla olevaan poukamaan sijoittuu venevalkama

kuva 10 Poroja laiduntamassa kaava-alueella

15.8 Eläimistö

Alue ei ole linnustollisesti erityisen edustava alue. Koko linnuston tiheys on alle 50 paria/km². Suot ja suonlaidat ovat lintujen kannalta arvokkaimpia alueita. Valtalajit alueel-

la ovat:

- pajulintu
- järripeippo
- sinirinta
- niittykirvinen

Harvinaisempina esiintyvät:

- lapintiainen
- punakylkirastas

Purojen suistoalueilla kutevat rautu ja tammukka. (Antero Järvinen, Kilpisjärven biolo-
ginen asema)

15.9 Uhanalaisten lajien sijainti Salmivaaran alueella

Metsänemä (*Epipogium aphyllum*) on silmälläpidettävä, taantunut laji. Salmivaaran alueen tuntumasta on tavattu laji viimeksi v.1991. Kasvin tarkka sijainti ei ole tiedossa alueella käytäessä 2. -3.9.1996. Metsänemä on lehtolaji, joten se sijaitsee mahdollisesti kaava-alueella.

Salmivaaran eteläpään letolla kasvaa ruijanvihvilä (*Juncus arcticus*), joka on rauhoitettu, mutta ei uhanalainen laji. Tämä laji ei sijaitse kaava-alueen sisällä. (Risto Virtanen, Biologian laitos, Oulun yliopisto)

2 TAVOITTEET

21 Seutukaavan tavoitteet

Lapin seutukaavan 4. osassa rantakaava-alue on osoitettu loma-asuntoalueeksi (RA 677).

Aluetta koskeva suunnittelumääräys:

Alueen käytön suunnittelussa on jätettävä vähintään 30 % rantaviivasta rakentamattomaksi.

Rakennuksia ei saa sijoittaa maisemallisesti aroille paikoille, kuten kapeisiin niemenkärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle. Erikoisesti maisemalliset arvot on otettava huomioon rajajokiin rajoittuvilla alueilla.

Rakennuspaikkoja ei saa sijoittaa tulvauhka-alueille.

Rakentamismääräys:

Rakennuslupia myönnettäessä on kiinnitettävä huomiota alueen maanomistajien tasapuoliseen kohteluun.

Suosituks:

Alue tulisi toteuttaa rantakaavalla.

22 Yleiskaavan tavoitteet

Kilpisjärven osayleiskaavassa rantakaava-alueelle on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueita (PY), yksityisten palvelujen ja hallinnon alueita (PK), loma-suntoalueita (RA), virkistysalueita (VL) sekä tie- ja liikennealueita (karttaliite 3).

Yleiskaavan mitoituksen mukaan alueelle voisi tulla rakennusoikeutta kaikkiaan noin 10000 k-m².

3 RANTAKAAVA JA SEN PERUSTELUT

31 Yleisperustelu ja- kuvaus

Rantakaava on ratkaisultaan hyvin pitkälle seutukaavan ja yleiskaavan tavoitteiden mukainen. Rakentamisalueiden sekä tiestön sijoittelussa on pyritty ottamaan huomioon alueen luonnon ja maiseman erityispiirteet. Yleiskaavasta poiketen rakentamisalueita sekä tiestö on vedetty pois maisemallisesta aralta ranta-alueelta. Rakennusoikeuden määrää on myös pienennetty yleiskaavaan verrattuna.

Rakentamisalueet on pyritty sijoittamaan niin, että tulevat loma-asuntorakennukset ja tiestö eivät näkyisi maisemakuvassa. Rantakaavan ja rantakaavamääräysten avulla on pyritty myöskin turvaamaan alueen luonnon ja maiseman erityispiirteiden säilyminen. Rakennusoikeudet rakennuspaikoilla ovat kohtalaisen pieniä (60 tai 80 k-m²), ja kerrosluku saa olla enintään yksi ja rakennusten harjan suunta tulee olla kortteleittain samansuuntainen. Samoin rakennusalat on määrätty kohtalaisen tiukasti. Rakentamisen ohjausta varten on laadittu lisäksi **rakentamistapaohjeet** (liite 7), joiden tehtävänä on ohjata rakentamista niin, että muodostuisi mahdollisimman viihtyisiä ja hyvin luontoon sopeutuva loma- ja vapaa-ajanvietoalue.

Kaava-alueen itäreunaan, valtatie 21 läheisyyteen, on osoitettu matkailupalveluiden alue. Kaava-alueen lähiympäristössä on jo ennestään matkailutoimintaa, joten laajennusalueet tukevat nykyisiä toimintoja.

33 Kokonaismoitus

Kaava-alueen pinta-ala on vesialue mukaan lukien 50,85 ha. Rantakaavalla muodostuu yhteensä 60 rakennuspaikkaa, joista 58 on osoitettu loma-asutukseen ja kaksi matkailupalveluille. Rakennusoikeutta on yhteensä 4860 k-m².

Loma-asuntoalueilla rakennuspaikkojen keskimääräinen rakennusoikeus on noin 72 k-m² ja rakennuspaikkojen koko on noin 1092 m².

Aluetehtokkuus (e) on 0,01.

34 Rakennettu ympäristö

34.4 Maankäyttö

34.21 Korttelialueet

Matkailua palvelevien rakennusten rakennuspaikkoja (RM) on kaksi, ja niiden pinta-ala on yhteensä 0,50 ha. Rakennusoikeutta alueilla on yhteensä 600 k-m².

Loma-asuntojen korttelialueita (RA) on 6,44 ha, ja niiden rakennusoikeus on yhteensä 4260 k-m². Rakennuspaikkoja muodostuu yhteensä 58 kpl, joista 26 sijoittuu metsähallituksen hallinnassa oleville alueille ja 32 valtion kiinteistölaitoksen maa-alueille.

Loma-asuntorakennuspaikkojen (RA) keskimääräinen koko on noin 1092 m² ja rakennusoikeus rakennuspaikoilla on 60 tai 80 k-m². Korttelitehtokkuus (e) on 0,07.

Kerrosluku rantakaava-alueella on yksi.

Mikäli rakennuksen harjan kaltevuus on vähintään 1:2, voidaan varsinaisen kerrosalan lisäksi rakentaa loma-asuntoihin parvi, jonka huonekorkeuden 160 cm ylittävän osan pinta-ala saa olla enintään 1/3 rakennuksen pohjan alasta. Parvea ei saa erottaa seinällä muusta huonetilasta. Korttelien 6-9 alueille suositellaan rakennettavan maisemallisten tekijöiden vuoksi loivaharjaisia rakennuksia.

Rakennusten perustamisessa on otettava huomioon maanpinnan korkeusasema niin, että lattiatasot porrastetaan luonnollisen korkeusaseman mukaisesti. Pengerryksiä ja leikkauksia ei sallita.

34.23 Virkistysalueet

Korttelialueiden lähiympäristö on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR). Alueiden kautta kulkee ohjeellinen ulkoilureitti- ja moottorikelkkareitti. Virkistysalueita on yhteensä noin 31,32 ha.

34.24 Kaavatie- ja liikennealueet

Rantakaava-alue liittyy Salmivaarantien kautta valtatiehen 21. Salmivaarantie on alueen pääkokoojaväylä, johon liittyy neljä alueen sisäistä kaavatietä. Kaavateiden ja yhdyskuntateknisen huollon rakentamisesta on annettu erityinen kaavamääräys, joka edellyttää ympäristöä muuttavassa rakentamisessa noudatettavan erityistä varovaisuutta. Vaurioituneet alueet on korjattava ympäristöönsä sopiviksi. Kaavateitä on yhteensä 2252 metriä.

34.26 Vesialueet

Rantakaava-alueeseen liittyy Kilpisjärveen kuuluva Tsahkalluokta. Vesialueita on 8,62 ha.

34.4 Yhdyskuntatekninen huolto

34.41 Vesihuolto

Rantakaava-alue liitetään Kilpisjärven vesihuoltoverkkoon. Jätevedet johdetaan nykyiseen viemäriverkkoon, ja käyttövesi hankitaan joko Kilpisjärven vesijohtoverkosta tai kaava-alueen sisällä olevasta vedenottamosta. Kyseinen mahdollinen vedenottamoalue on osoitettu kaavassa ET-1-alueena. Alueen lopullinen käyttöönotto selviää keväällä 1997, jolloin valmistuu lopulliset, varmentavat tutkimukset veden laadusta ja vesipaikan antoisuudesta. Liitteenä vesihuollon suunnitelmakartta (liite 8).

37 Ympäristövaikutukset

Kaavassa esitetty loma-asutus tukeutuu nykyiseen, olemassaolevaan rakenteeseen. Kaukomaisemassa alue ei tule näkymään eikä muuttamaan sitä merkittävästi.

Autojen aiheuttamat häiriöt tulevat kohdistumaan kohtalaisen suppealle alueelle Salmivaarantien varteen, ja sen välittömässä läheisyydessä oleviin loma- ja matkailu-alueisiin.

Kaavaan liittyvien retkeily- ja ulkoilualueiden kautta on osoitettu kulkemaan ohjeellinen moottorikelkkareitti. Nykyinen, yleisesti käytössä oleva reitti kulkee kaava-alueen koillisreunassa. Tämä reitti tullaan poistamaan sen jälkeen, kun loma-asunnot on rakennettu. Kaavan mukaisessa paikassa kelkkailun aiheuttama meluhaitta jäänee vähäisemmäksi kuin nykyisellä paikalla.

Venelaitureiden rakentamista ei tulisi sallia ympäristönäkökohtien vuoksi muualle kuin kaavassa osoitetuille venevalkama-alueille.

37.1 Tiestö

Lähtökohtana kaavoituksessa on ollut ympäristöllisesti hyvän tieyhteyden järjestäminen maantieltä rantakaava-alueelle niin, että se voi palvella myös myöhemmin Salmivaaran alueelle kaavoitettavia loma- ja matkailualueita.

Yleiskaavan mukaisesta tievaihtoehdosta luovuttiin, koska tien linjaus olisi rikkonut maisemallisesti arkaa Tsahkalluoktan ranta-aluetta.

Kaava-alueen sisäisien teiden linjauksissa on pyritty huomioimaan ympäristö- ja maisemanäkökohdat mahdollisimman hyvin. Suoria kaukomaisemaan näkyviä aukkoja on vältetty. Tiet mutkittelevat maaston korkeusasemia myötäillen. Rantakaavan laatimisen yhteydessä on suunniteltu samanaikaisesti alueen kaavatiet. Teiden linjauksiin on tehty vielä pieniä tarkistuksia kaavan nähtävillä olon jälkeen. Tarkistukset ovat perustuneet alueella suoritettuihin maastotutkimuksiin.

37.2 Vesihuolto

Vesihuoltolinjojen linjaukset on suunniteltu siten, että ne noudattavat kaavateiden linjauksia. Näin vältetään ylimääräisiltä maastoon kohdistuvilta toimenpiteiltä. Rakentamisessa tullaan ottamaan erityisesti huomioon ympäristön säilyminen vahingoittumattomana. Vesihuoltolinjojen ja kaavateiden työalueet maisemoidaan viimeistelytöiden yhteydessä ympäröivään maastoon mukautuviksi.

37.3 Jätehuolto

Kaava-alue tullaan liittämään Enontekiön jätehuollon piiriin.

4 TOTEUTTAMINEN

41 Rakentamisaikataulu

Kaavateiden ja vesihuoltolinjojen rakentaminen toteutetaan osittain v.1996.

Loma-asuntojen rakentamiseen päästäneen alueella keväällä 1997.

5 SUUNNITTELUVAIHEET

51 Suunnittelu

Aloitteen rantakaavan laatimisesta on tehnyt Enontekiön kunta.

Alueen pohjakartta hyväksytty.

Maastokatselmuksia Kilpisjärvellä:

- 20.-21.2., 18.4., 19.6. ja 1.8.1996

Lapin ympäristökeskuksen kaavoitus päätös 10.6.1996/252.

Kaavaehdotus valmistunut 10.5.1996.

Neuvottelu ja maastokatselmus 3.5.1996, johon osallistunut Lapin ympäristökeskuksen, metsähallituksen, Enontekiön kunnan ja suunnittelijoiden edustajia.

Kaavaehdotus on ollut RakA 154 §:n mukaista kuulemista varten nähtävillä 27.5.-17.6.1996 ja virallisesti nähtävillä 2.7.-23.7.1996.

Rovaniemellä, Suunnittelukeskus Oy:ssä
23.. päivänä syyskuuta 1996

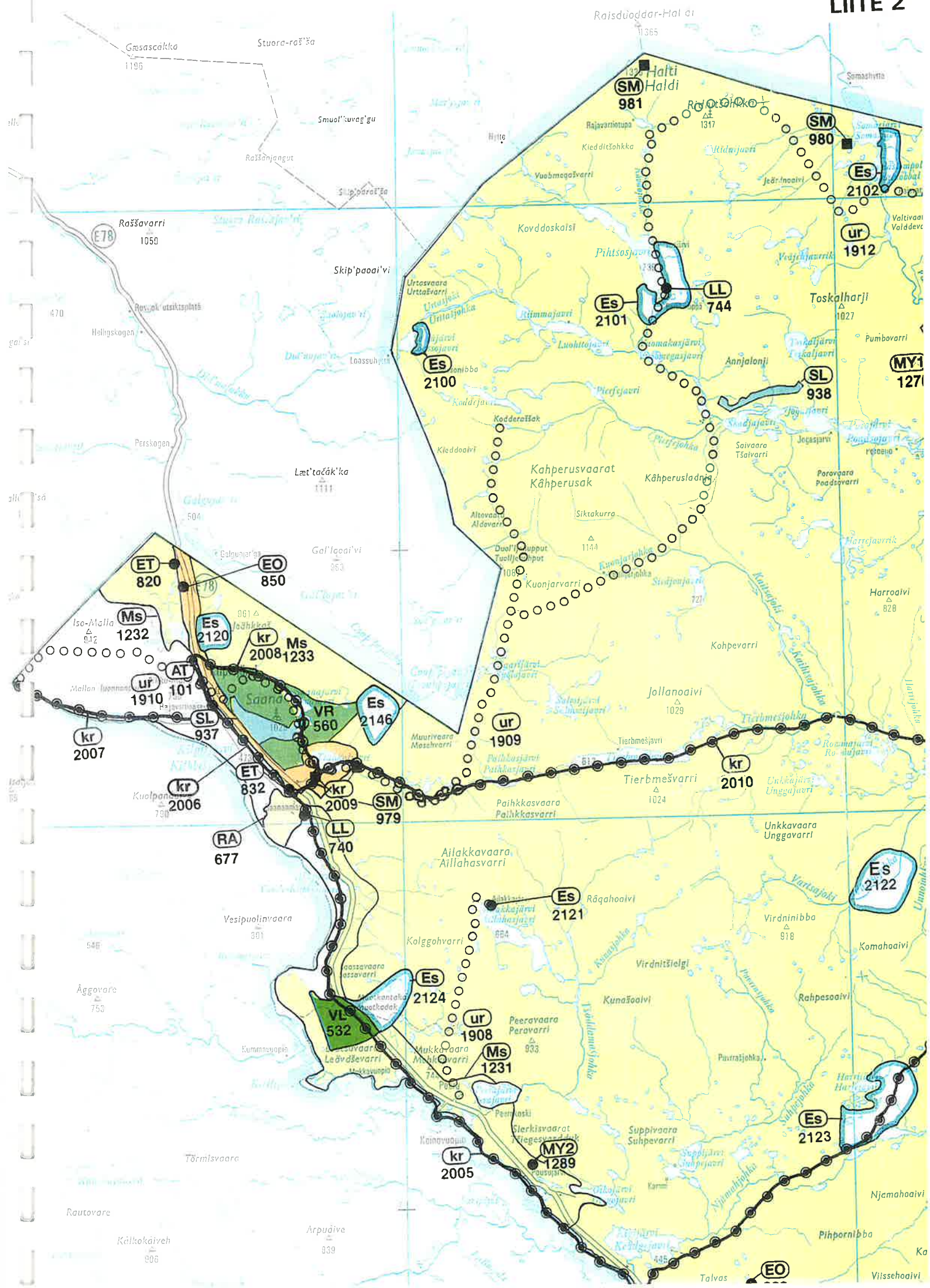

Martti Pörhölä

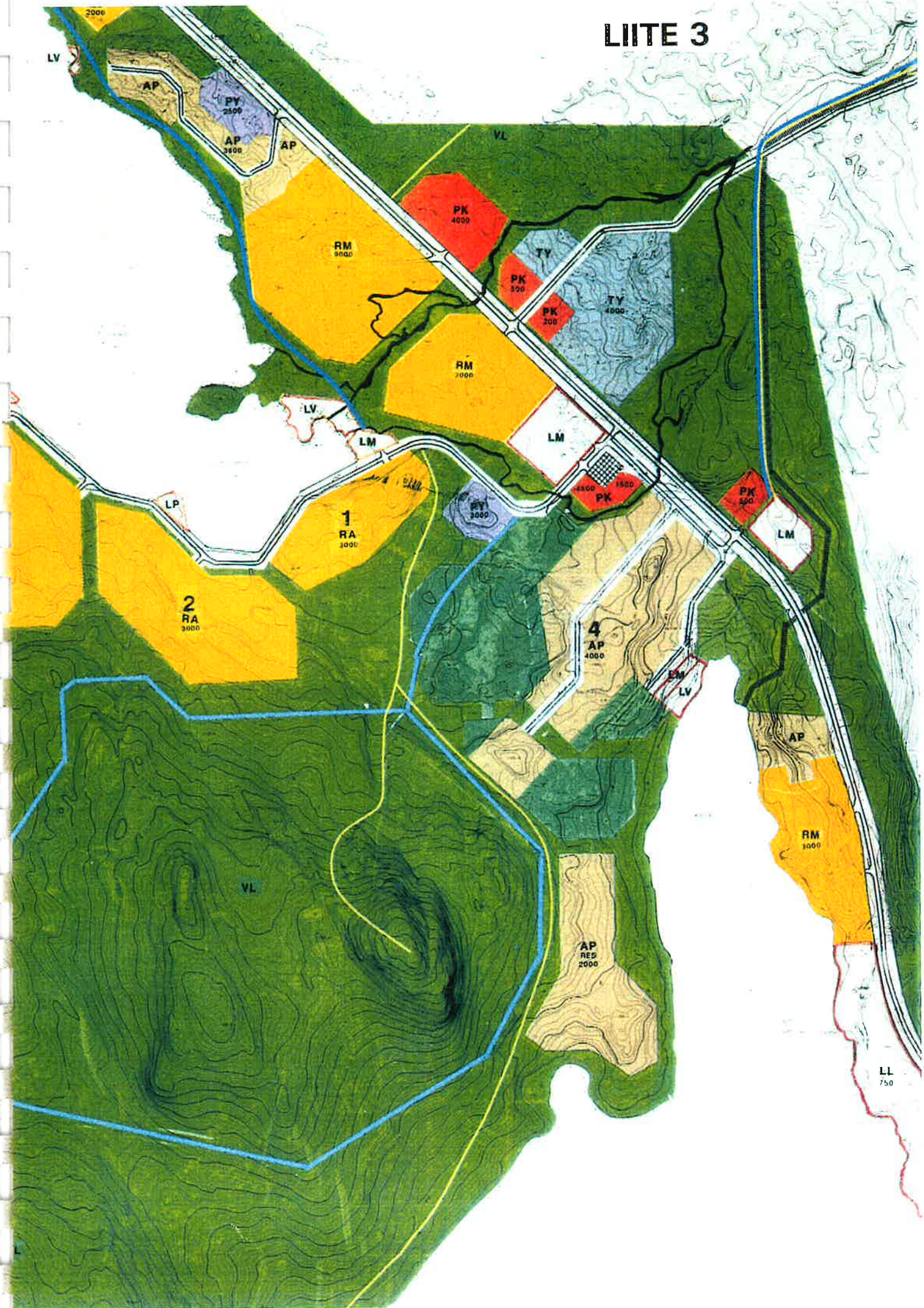
LIITELUETTELO

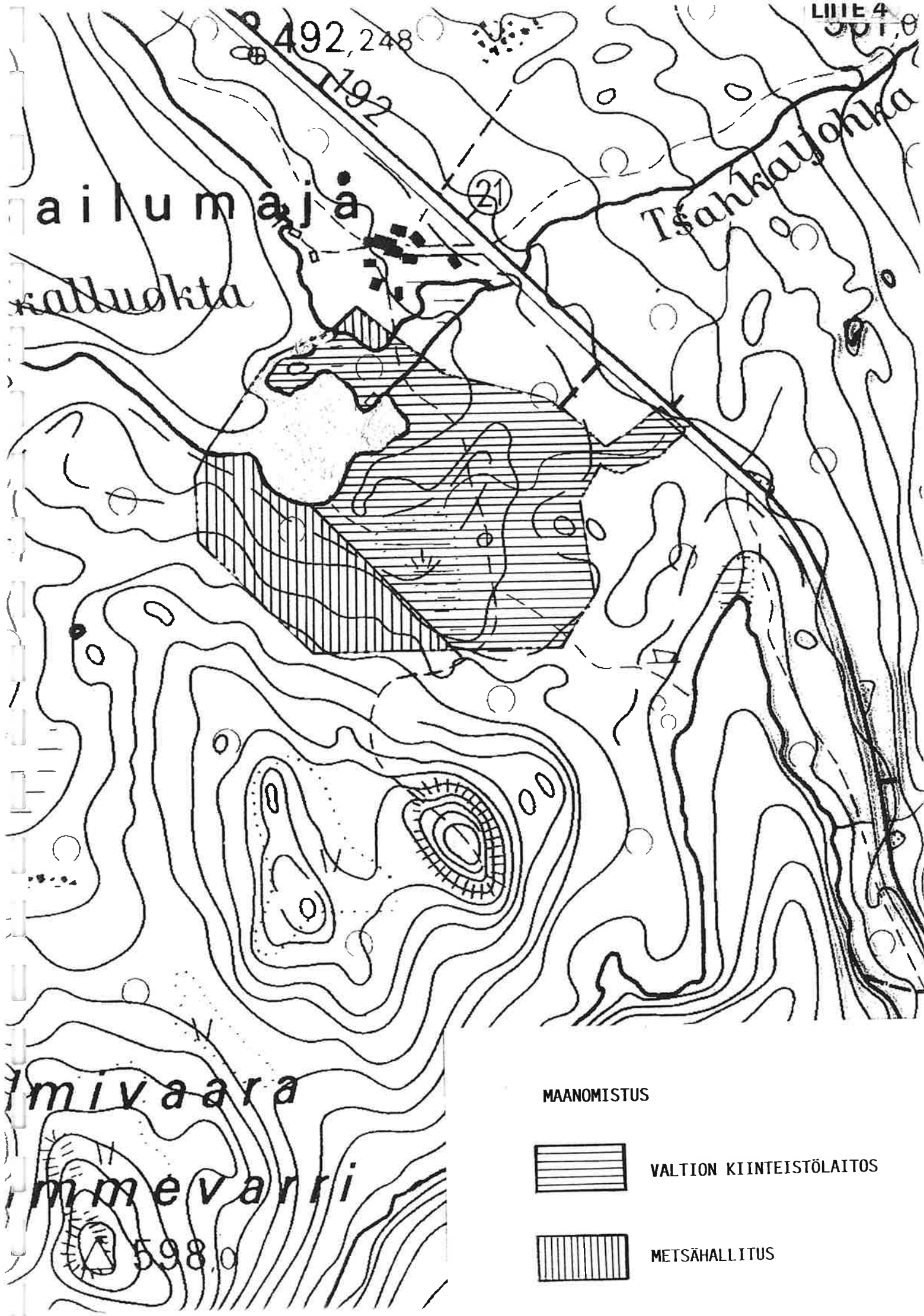
ALUEEN SIJAINTI	LIITE 1
OTE LAPIN SEUTUKAAVAN 4. OSASTA	LIITE 2
KILPISJÄRVEN OSAYLEISKAAVA	LIITE 3
MAANOMISTUS	LIITE 4
MAISEMARAKENNE	LIITE 5
LUONTOSELVITYS	LIITE 6
RAKENTAMISTAPAOHJEET	LIITE 7
VESIHUOLTO	LIITE 8
HAVAINNEPIIRROS	LIITE 9

TILASTOLOMAKE	Pinta-ala	Pinta-ala	Pinta-ala	Kerrosala	Kortteli- tehokkuus	Alue- väljyys- luku	Pinta-ala muutos	Kerrosalan muutos
Osa 1	ha	%	%	k-m2			ha	k-m2
A								
AK								
AP								
AR								
AO								
ALO								
AKR								
AL								
ALK								
AH								
AM								
AV								
AT								
A yhteensä	6,44	93	13	4260	0,07	14,12	6,44	4260
RA								
RA-1								
RA-3								
RM	0,50	7	1	600	0,12	7,33	0,50	600
R yhteensä	6,94	100	14	4860	0,07	13,28	6,94	4860
Y								
YH								
YL								
YO								
YS								
YY								
YM								
YK								
YU								
YV								
Y yhteensä								
SR								
SR yhteensä								
T								
TT								
TV								
TY								
TK								
T yhteensä	6,94	100	14	4860	0,07	13,28	6,94	4860
Yhteensä	3,25	89	6				3,25	
Kadut, tiet								
Torit, katuaukiot								
LT, LYT							0,41	
LV	0,41	11	1					
LP								
LPA								
Muut liikennealueet								
Yhteensä	3,66	100	7				3,66	
VR	31,32		62				31,32	
Muut virkistysalueet								
Loma- ja matkailualueet								
M							0,31	
ET-1	0,31		1					
Suojelualueet								
Maa- ja metsätal. alueet							8,62	
Vesialueet	8,62		17					
Koko kaava-alue yht.	50,85		100	4860	0,01	13,28	50,85	4860

LIITE 3

MAANOMISTUS

VALTION KIINTEISTÖLAITOS

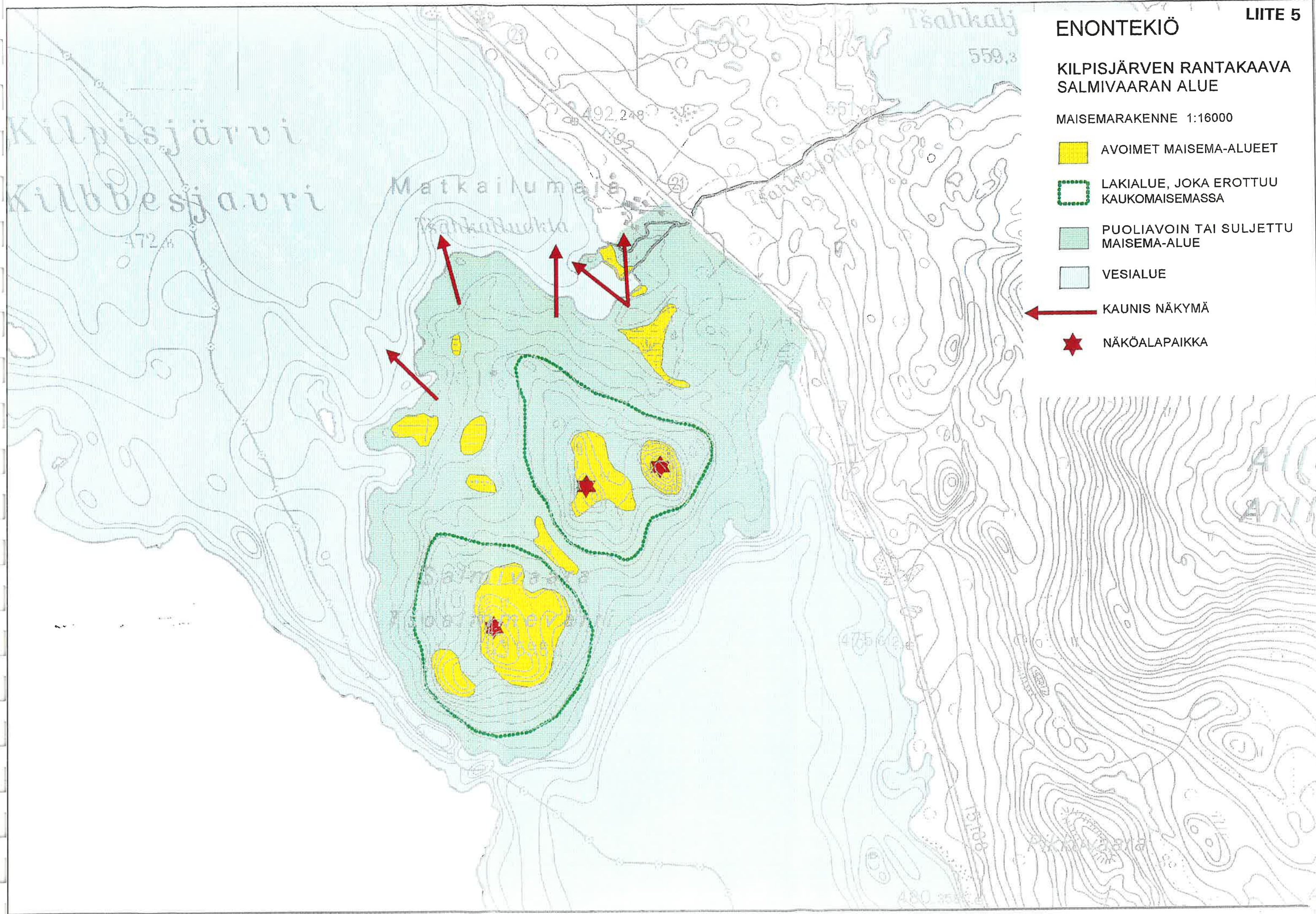
METSÄHALLITUS

ENONTEKIÖ

KILPISJÄRVEN RANTAKAAVA
SALMIVAARAN ALUE

MAISEMARAKENNE 1:16000

- AVOIMET MAISEMA-ALUEET
- LAKIALUE, JOKA EROTTUU
KAUKOMAISEMASSA
- PUOLIAVOIN TAI SULJETTU
MAISEMA-ALUE
- VESIALUE
- KAUNIS NÄKYMÄ
- NÄKÖALAPAIKKA

ENONTEKIÖ

KILPISJÄRVEN RANTAKAAVA
SALMIVAARAN ALUELUONTOSELVITYS
1:4000

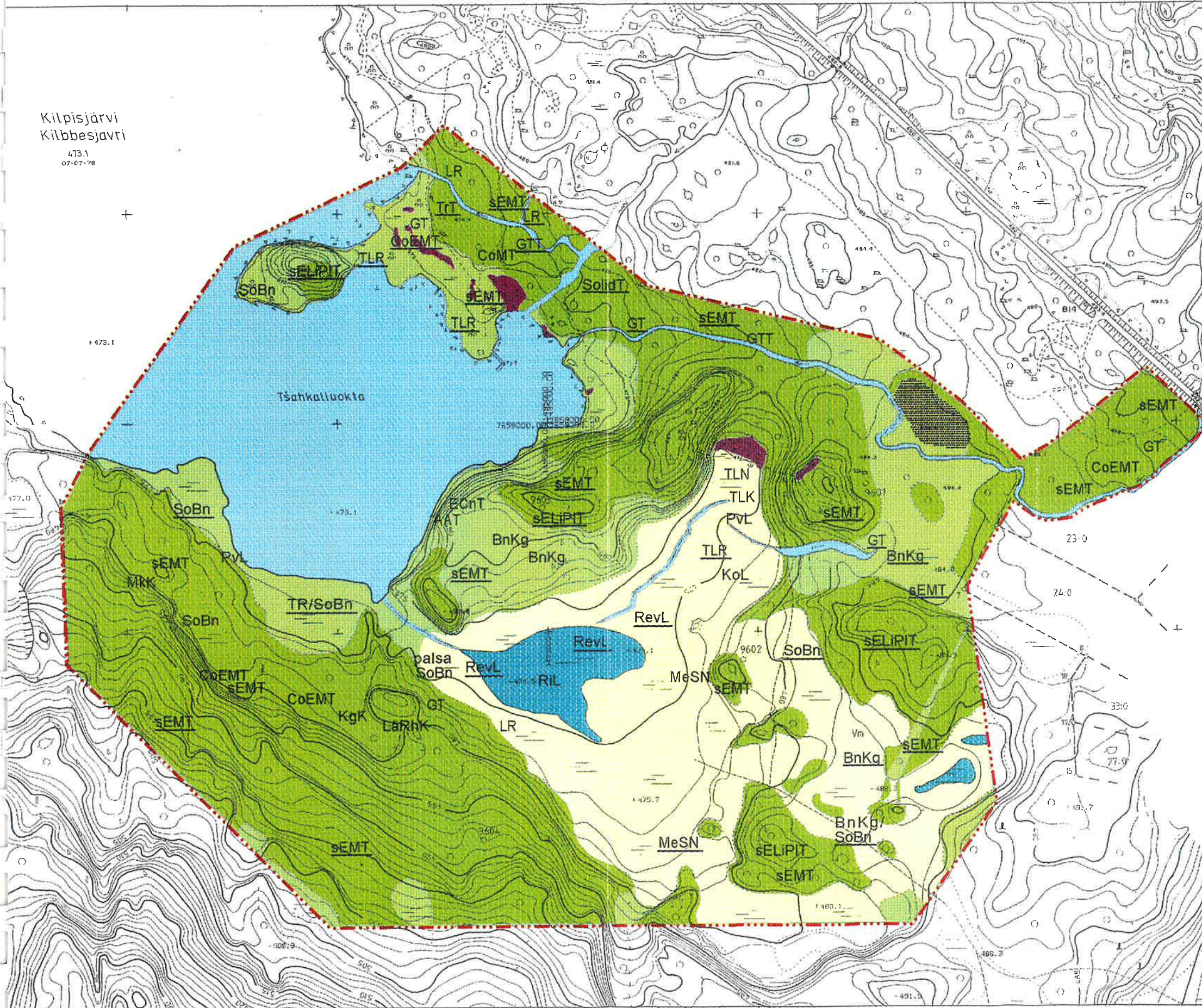
- TUNTURIKOIVIKKO
- PENSAS- JA VARPUKASVILLISUUS
- AVOSUO
- KOSTEIKKO
- LOUHIKKO
- TÄYTEMAA-ALUE
- VESISTÖ

Vallitsevat kasvillisuustyypit:

- BnKg vaivaiskoivukangas
- sELIPIT subalp. variksenmarja-porontjälä
-seinäsammal -tyyppi
- sEMT subalp. variksenmarja-mustikka -tyyppi
- GT kurjenpolvityypin lehto
- GTT kurjenpolvi-kullerotyyppin lehto
- MeSn keskiravinteinen suursaraneva
- RevL sirppisammalrimpiletto
- SoBn soistunut vaivaiskoivukangas
- SolidT kultapiiskutyyppin lehtomainen kangas
- TLR tunturin lettoräme
- TR/SoBn tupasvillaräme/soist. vaivaiskoivukangas
- TrT kullerotyyppin lehto

Muut kasvillisuustyypit:

- AAT riekonmarja-luppotyyppin tuulenpieksämä
- CoEMT ruohokanukka-variksenmarja
-mustikka -tyyppi
- CoMT ruohokanukka-mustikka -tyyppi
- ECnT variksenmarja-lumijäkäläkangas
- KgK kangaskorpi
- KoL koivulehto
- LR ohutturpeinen lettoräme
- LäRhK lähteikköinen ruoho- ja heinäkorpi
- MkK metsäkortekorpi
- PvL pajuviitaluhta
- RiL mustaletto
- TLK tunturin lettokorpi
- TLN tunturin lettoneva

Kilpisjärvi
Kilbbsjavri473.1
07-07-78

RAKENTAMISTAPAOHJEET

Laaditun kaavan ja sen rakentamistapaohjeiden yleinen periaate on, että luonto hallitsee. Kaiken rakentamisen tulee tapahtua luonnon ja maiseman ehdoilla. Salmivaara liittyy osana Kilpisjärven ja Saanatunturin alueen muodostamaan kansallismaisemaan, jonka vuoksi on tärkeää, ettei rakentamisella rikota tätä arvokasta maisemakokonaisuutta.

Alueen maaperä on karua ja kasvukausi lyhyt, mikä asettaa rajoituksia kaikille ympäristöä muuttaville toimenpiteille. Virheellisen maanpinnan käsittelyn aiheuttamat vauriot näkyvät maastossa ja maisemassa vielä vuosikymmenien jälkeen.

Rakentamistapaohjeet ovat ohjeellisia. Niiden tehtävänä on toimia rakennusvalvonnan apuna rakentajien neuvonnassa, ohjauksessa ja rakennuslupien käsittelyssä.

Rakentamistapaohjeet täydentävät rakennuskaavaa tarkentaen kaavassa olevia kaavamerkin-
töjä ja määräyksiä.

Kaavassa osoitetaan rakennusala, rakennusoikeus, kerrosluku ja rakennuksen harjasuunta. Joskus nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni. Muulloin rakennuksen sijoitus rakennuspaikalla näytetään ohjeellisena. Määräykset koskevat ulkoseinän päämateriaalia ja värisävyä. Rakennusten on muodostettava kortteleittain tai kaavatiesivuttain yhtenäisiä ryhmiä. Parvi sallitaan, jos kattokaltevuus on vähintään 1:2 tai jyrkempi.

VÄRIT JA MATERIAALIT

korttelit	julkisivun pääväri	julkisivun materiaali	katon väri	katon materiaali	katon kaltevuus
1	punamulta	paneeli	musta	huopa	1:1,5
2	ruskea **		musta	huopa	1:1,5
3-6	ruskea **	höylähirsi	vihreä	huopa	1:1,5
7-8	harmaa	kivi	harmaa	kivi	"kammi"
9-10	harmaa	pyöröhirsi	vihertävä har- maa	luiskekivi (skifer)	1:2,5
11-16	ruskea **	pyöröhirsi	musta	huopa	1:2
17-18	harmaa *	pyöröhirsi	musta	huopa	1:2

Liuskekivi esim. norjalaisen Skifer & Natursteinin valmistama, luonnonmuotoinen liuskekivi "villheller", vihertävän harmaa.

Aitoa punamultamaalia saa mm. Tikkurila Oy:sta ja Uula Luonnonmaalista.

harmaa * esim. Tikkurila Oy:n Valtti Color, kuultava puunsuojavärikartasta
- 1633 Korpikuusi

ruskea ** esim. Tikkurila Oy:n Valtti Color, kuultava puunsuojavärikartasta
- 1614 Tervahauta - 1634 Kelo

Uula Luonnonmaalista:

- öljykuultoväri 5050 Ruskea - Roslagin mahonki RM 515
- Aito hautaterva ja puuterva

Ensimmäiseksi rakennettu mökki määrää muiden rakennusten ruskean värisävyä ja maalin, jota käytetään ryhmässä.

RYHMÄT

Kortteli 1 RM matkailu 2 rakennuspaikkaa

Punaiset rakennukset tien varressa liittyvät kylän muihin, pääasiallisesti punaisiin, rakennuksiin.

Kortteli 2 RA lomamökit 5 rakennuspaikkaa

Viisi rakennuspaikkaa muodostavat oman pienen ryhmänsä kumpareen juurella. Ryhmää ympäröi melko hyväkasvuinen tunturikoivikko. Tie rakennetaan osittain olevaa hakkuaukkoa hyväksi käyttäen, ja tie jatkaa maantienä venevalkamalle. Venevalkama on vaarimaton veneenlaskupaikka, joka palvelee kortteleja 1 - 10.

Kortteli 3 - 6 RA lomamökit 16 rakennuspaikkaa

Tämä ryhmä sijaitsee luonnollisella aukealla, kumpareiden ja koivikkojen välissä. Näköala on upea jokaiseen suuntaan, Saanalle, Salmivaaraan, Mallatunturiin, Jeaähkkastunturiin ja Ailakkavaaraan.

Korttelit 7 - 8 RA lomamökit 3 rakennuspaikkaa

Tämä on erikoisryhmä, johon rakennetaan puolittain maanalaisia "kanmeja". Alue on harjanne, joka nousee heti Tsahkalluoktan rannalta. Tämä alue on osa arvokasta rantamaisemaa ja on näkyvissä Kilpisjärven selältä. Alueella kasvaa jonkun verran koivua. Harjanteella on kolme kumpareta ja rakennusryhmä sijaitsee kahden kumpareen välissä puuston suojassa.

"Kammi" rakennetaan luonnolliseen syvennykseen. Pintakivet ja kasvillisuus otetaan talteen. Ne asetellaan "kammin" päälle jäkäläpuoli ylöspäin.

Rakennuspaikan 2 liittymätien on oltava ehdottomasti yläkautta, ja pääsisäänkäynti muualta kuin ikkunaseinältä. Näin puusto säilyy ja toimii näkösuojana.

Korttelit 9 - 10

RA lomamökit

8 rakennuspaikkaa

Tämäkin on erikoisryhmä, joka sijaitsee samalla harjanteella kuin korttelit 7-8. Alue on myös kahden kumpareen välissä. Alue on avaraa, jossa ei kasva kuin muutamia pieniä tunturikoivuja. Rakennukset sijoittuvat hieman harjanteen toiselle puolelle kylältä katsoen.

Rakennusten runko ei saa olla leveämpi kuin 7 metriä ja katon kaltevuuden on oltava 1:2,5. Sokkeli on enintään 0,5 m korkea. Niin rakennusten korkeus jää alle 4,5 metriä. Kattomateriaalina on vihertävän harmaat liuskeketivet luonnonmuotoisina. Räystäslautojen on oltava samaa harmaata väriä kuin ulkoseinät. Ikkunoiden ja ovien peitelistoihin saa käyttää valkoista väriä. Tarkoitus on, että ryhmä mahdollisimman vähän näkyy kylälle. Pintakivet ja kasvillisuus otetaan talteen, ja asetellaan takaisin rakennusten ympärille.

Maastollisesti herkän sijaintinsa vuoksi rakentamisen on oltava korkealaatuista.

Korttelit 11 - 16

RA lomamökit

19 rakennuspaikkaa

Ryhmä sijaitsee rinteessä, jossa kasvaa runsaasti tunturikoivua. Maasto on kivinen.

Korttelit 17 - 18

RA lomamökit

7 rakennuspaikkaa

Korttelit ovat rannan läheisyydessä päätien takana, jyrkän rinteiden juurella. Päätieltä lähtee pieni liittymistie venevalkamaan. Venevalkama on vaatimaton veneenlaskupaikka, joka palvelee kortteleita 11 - 18. Puita ja pensaita on jonkin verran.

YLEISTÄ

- Rakennuspaikalle saa rakentaa vain yhden rakennuksen.
- Rakennuksen perusmuodon tulee olla suorakaide.
- Kattomuotona tulee käyttää avoräyställistä harjakattoa.
- Bitumihuopakatto suositellaan toteutettavaksi kolmiorimoilla.
- Höylähirren paksuuden tulee olla vähintään 130 mm, pyöröhirren halkaisijan vähintään 190 mm

- Rakennuksiin ei suositella suuria katoksia, kuisteja, kattoikkunoita, erkkeriä tai muita rakenteita, jotka muuttavat merkittävästi rakennuksen perusmuotoa.
- Perustamisessa suositellaan ensisijaisesti pilariperustusta, mahdollisesti myös maaston mukaan porrastettua perusmuuria. Missään tapauksessa ei tulisi sallia leikkauksia eikä pengerryksiä.
- Rakentamisalue tulee rajata mahdollisimman tiukasti. Alueen luonto on niin arkaa, että vauriot on erittäin vaikea korjata.
- Maa-aineksia ja rakennusmateriaaleja ei saa kasata luontoon rakennusalueen ja tien viereen. Rakennuskoneet eivät saa rikkoa luonnollista maanpintaa laajemmalla alueella kuin on aivan välttämätöntä. Tontille kuljettaessa on käytettävä tulevaa tonttiliittymää.
- Pintakivet ja kasvillisuus otetaan talteen ja asetetaan takaisin rakennuksen ympäristöön.

SUUNNITTELUKESKUS OY
Rovaniemi 26.06.1996

Eva Persson Puurula
arkkitehti, SAFA

